

DNP

DEN NORSKE PATOLOGFORENING
NORWEGIAN SOCIETY OF PATHOLOGY

ÅRSRAPPORT 2017

DEN NORSKE PATOLOGFORENING
Norwegian Society of Pathology

International Academy of Pathology
Norwegian Division

Forord

Den norske patologforening (DNP) er en av de fagmedisinske foreninger under Legeforeningen og har 403 medlemmer. Den foreliggende årsrapporten inneholder gjennomgang av styrets og foreningens aktivitet og regnskap for 2017. Årsrapporten inneholder i tillegg aktivitetstall og svartid som rapportert fra landets avdelinger.

DNPs formål er å fremme patologifagets praktiske og vitenskapelige utvikling.

I år har styret fortsatt arbeidet med synliggjøring av patologifaget og patogenes viktige rolle i diagnostisering og behandling av pasientene. Det jobbes med å forbedre dialogen med politikere, helseforetak, klinikere, pasientforeninger, utdanningsinstitusjoner og befolkningen generelt. Mange av våre medlemmer har bidratt til dette arbeidet, ikke minst i forbindelse med Forskningstoget i september på universitetsplassen i Oslo samt den internasjonale patologidagen i november, med utstillinger og workshop ved mange av landets patologiavdelinger. DNPs leder har hatt dialog med Kreftforeningen og holdt innlegg for dem, samt vært med i paneldebatt med politikere og fagfolk.

DNP ønsker et tett samarbeid med helseregionene og avdelingene for å bygge opp en felles strategi rundt kompetanseutvikling, utdanning, kvalitetssikring og forskning. Som ledd i dette har styret arrangert seminar med lederne for alle landets patologiavdelinger. I tillegg kommer det årlige faggruppeseminalet, der Kreftregisteret, Helsedirektoratet, Beslutningsforum, representanter fra det nasjonale IKT-prosjektet Digital patologi samt representant fra European Society of Pathology's utdanningsmiljø deltok. Møtet ga anledning til å diskutere en rekke temaer og utfordringer.

Sentralt foregår mye arbeid rundt diagnosekoding (NORPAT) og systemer for koding av aktivitet, med kobling til finansiering. Arbeidet gjøres i regi av Direktoratet for e-helse og Helsedirektoratet, og mange av våre medlemmer har lagt ned mye tid i dette. Styret har hatt dialog med Hdir. og Direktoratet e-helse, samt synliggjort dette i et intervju med Dagens Medisin. Vi trenger et mer presist og bedre begrunnet finansieringssystem som tar høyde for nye diagnostiske metoder, bl.a. kreftmarkører for persontilpasset medisin og immunterapi. Disse er dyre å innføre, samtidig er dette ressurskrevende diagnostikk som er avgjørende for videre behandling av den enkelte pasient, og takstene bør øke i takt med dette. For at vi skal få muligheten til å bidra med «state-of-the-art» diagnoser med raske svartider, er en bedring av finansieringen nødvendig.

Kvalitetsutvalget, i samarbeid med faggruppene og direktoratet for e-helse, har byttet navn på kodeverket fra SNOMED til NORPAT (Norsk Patologikodeverk). Det oppdaterte kodeverket NORPAT (tidligere SNOMED) er nå publisert, og noen sykehus har allerede tatt det i bruk. Kurs- og utdanningsutvalget har i samarbeid med spesialistkomiteen arbeidet mye med høringsvar rundt nye læringsmål. Det foregår også en prosess rundt nasjonal satsning på digital patologi. Forskningsutvalget arbeider med å identifisere og få en oversikt over forskere og prosjekter i Norge, samt oppdatere nettsidene med oversikt over doktorgrader. Det er inspirerende å lese intervjuene som er gjort av Forskningsutvalget med noen patologer som driver aktivt med forskning på landets sykehus.

For å fremme molekylærpatologifagets praktiske og vitenskapelige utvikling er det i 2017 etablert en underforening av DNP. «Norsk forening for molekylærpatologi» avholdt sitt årsmøte i november i Oslo, i forbindelse med Onkologisk Forum. Den nye foreningen imøteses med stor entusiasme. Mer om dette vil følge på nettsiden i tiden fremover. Jeg vil takke vår nettedaktør for hennes store innsats og stadige oppdatering av nettsiden vår.

Vi vil minnes våre kolleger som gikk bort i 2017: Kjell Sandnes (Drammen), Arkadi Karpov (Ahus), Per Wetteland (Rikshospitalet, Oslo) og Lars Aage Solberg (Ullevål, Oslo).

Årsmøtet 2018 arrangeres av Haukeland universitetssykehus, og det vil bli valg av nytt styre. Jeg vil takke for et godt samarbeid og solid innsats fra styremedlemmene.

Jeg ønsker også å takke for all den tillit og de mange positive innspill jeg har fått i alle disse årene. Jeg gleder meg til at nye krefter kommer inn og arbeider videre med vår forening!

Til slutt vil jeg takke for den gode innsatsen som DNPs medlemmer har gjort i 2017!

Ying Chen

Leder, DNP

Innhold

Forord

1. Organisasjon og Faggrupper

1.1. Den norske patologforenings organer

- 1.1.1. Styret
- 1.1.2. IAP – Norwegian Branch
- 1.1.3. Valgkomitéen

1.2. Øvrige utvalg, komiteer og representanter

- 1.2.1. Kurs og utdanningsutvalget (KUU)
- 1.2.2. Forskningsutvalget (FU)
- 1.2.3. Kvalitetsutvalget (KU)
- 1.2.4. UEMS (Union Européenne des Médecins Spécialistes)
- 1.2.5. Spesialitetskomitéen i patologi
- 1.2.6. Legeforeningens sentralstyre 2016-2017 (fra Fagmedisinske foreninger)
- 1.2.7. European Group for Molecular Pathology (European Society of Pathology)
- 1.2.8. ESP representanter
- 1.2.9. Rådgivningsgruppen for Masseundersøkelsen mot livmorhalskreft
- 1.2.10. Nasjonal rådgivningsgruppe i Mammografiprogrammet
- 1.2.11. Mammografiprogrammets patologi-gruppe
- 1.2.12. Representant Gynekologisk kreftregister
- 1.2.13. Representant til styringsgruppen for Norsk Brystcancer Gruppe (NBCG)
- 1.2.14. Brystkreftregisterets referansegruppe
- 1.2.15. Representant til styringsgruppen for Norsk Lungecancer Gruppe (NLCG)
- 1.2.16. Representant til styringsgruppen for Norsk Blærecancer Gruppe
- 1.2.17. Representant til styringsgruppen for Norsk Prostatacancer Gruppe
- 1.2.18. Representant til styringsgruppen for Norsk Melanomgruppe (NMG)
- 1.2.19. Representant til styringsgruppen for Norsk Nevroendokrin tumorgruppe (NNTG)
- 1.2.20. Styringssgruppen for Norsk Nyrebiopsiregister
- 1.2.21. Representant NordiQC
- 1.2.22. Representant Norsk gastrointestinal cancer gruppe – lever, galleveier og pancreas (NGICG-HPB)
- 1.2.23. Nettetredaktør DNP
- 1.2.24. Norsk APMIS-redaktør
- 1.2.25. Fagfellevurderere Tidsskriftet (fra Tidsskriftetsnettside 2017)
- 1.2.26. Fagråd for Norsk laboratoriekodeverk (NLK)
- 1.2.27. Ad hoc grupper: Helsedirektoratets arbeidsgruppe for nasjonalt handlingsprogram for analcancer.
- 1.2.27 Norsk forening for molekylærpatologi (NFMP)

- 1.2.28. Norsk forening for klinisk cytologi (NFKC)
- 1.2.29. Valggruppe 5 representant, DNLF
- 1.2.30. Helsedirektoratets nasjonalfaglig nettverksgruppe for patologi

1.3. Faggrupper i patologi

- 1.3.1. Faggruppe for Ben- og bløtvevspatologi
- 1.3.2. Faggruppe for Cytologi
- 1.3.3. Faggruppe for Gastrointestinal patologi
- 1.3.4. Faggruppe for Gynekologisk patologi
- 1.3.5. Faggruppe for Hematopatologi
- 1.3.6. Faggruppe for Ikke-melanocytisk hudpatologi
- 1.3.7. Faggruppe for Ikke-neoplastisk nyrepatologi
- 1.3.8. Faggruppe for Lunge- og ØNH patologi
- 1.3.9. Faggruppe for Mammapatologi
- 1.3.10. Faggruppe for Melanocytisk patologi
- 1.3.11. Faggruppe for Molekylærpatologi
- 1.3.12. Faggruppe for Nevropatologi
- 1.3.13. Faggruppe for Obduksjonspatologi
- 1.3.14. Faggruppe i Perinatalpatologi og placenta
- 1.3.15. Faggruppe for Urologisk patologi

2. Medlemsskap

- 2.1. Foreningens medlemstall
- 2.2. Æresmedlemmer

3. Styrets aktiviteter

- 3.1. Referat fra styremøte 06.02.2017
- 3.2. Referat fra styremøte 08.05.2017
- 3.3. Referat fra styre- og avdelingslederseminar 28-29.08.2017
- 3.4. Referat fra faggruppeseminar 30-31.10.17
- 3.5. Referat fra styremøte 27.11.2017

4. Øvrige dokumenter

4.1. Høringsuttalelser fra DNP

- 4.1.1. Høringssvar fra Spesialistkomiteen og KUU via DNLF

4.2. Annen korrespondanse

- 4.2.1. Brev vedr. opprettelse av rettspatologi og rettsmedisin som kompetanseområder"

- 4.2.2. Kronikk i Dagens medisin «*Etterlyser bedre finansiering*» (11.01.2017)
- 4.2.3. ESP Newsletter, Summer 2017
- 4.2.4. Henvendelse til Helsedirektoratet og svar vedr. «Regelverk for finansiering av polikliniske laboratorieanalyser for statlige helseinstitusjoner»
- 4.2.5. Kronikk i Dagbladet «Livmorhalskreft: Føl deg trygg» (21.07.2017)
- 4.2.6. Intervju om digitalpatologi «Digital patologi: Ut med mikroskopene - inn med skannerne (12.08.2017)
- 4.2.7. ESP rapport om «Burning issues in National Societies»

5. Rapporter

5.1. Kurs- og Utdanningsutvalget

- 5.1.1. Årsrapport Kurs- og Utdanningsutvalget 2017
- 5.1.2. Oversikt over avholdte kurs i 2017

5.2. Forskningsutvalget

5.3. Kvalitetsutvalget

5.4. IAP

5.5. UEMS

5.6. Spesialitetskomitéen

5.7. DNPs stipend

- 5.7.1. Reisebrev fra Silje Fismen
- 5.7.2. Ellen d'Hooghe

5.8. DNPs faggrupper

5.9. Andre representanter, grupper og utvalg

- 5.9.1. Norsk nyrebiopsiregister

6. Årsregnskap

6.1. Årsregnskap 2017 og revisjon

7. Referat fra Årsmøtet 2017

8. Vedtekter og retningslinjer

8.1. Vedtekter for DNP

8.2. Vedtekter for NFKC

8.3. Vedtekter for NFMP

8.4. Arbeidsbelastningsnormer i patologi

8.5. Mandater for utvalg og grupper

8.6. Statutter for DNP's forsknings- og utviklingsstipend

- 8.7. Statutter for DNP's årsmøtepriser
- 8.8. Retningslinjer for aktivitetstall til Årsrapport DNP
- 8.9. Retningslinjer for refusjon av utgifter
- 8.10. Retningslinjer for æresmedlemskap

9. Aktivitetstall fra landets patologiavdelinger

- 9.1. Forskning
- 9.2. Biopsi
- 9.3. Molekylære analyser
- 9.4. Spesialundersøkelser
- 9.5. Cytologi
- 9.6. Obduksjoner
- 9.7. Stillinger
- 9.8. Svartider

1. ORGANISASJON OG FAGGRUPPER

1.1. DEN NORSKE PATOLOGFORENINGS ORGANER

Valgt for perioden mars 2016 – mars 2018

1.1.1. Styret

Ying Chen, leder	Oslo universitetssykehus
Rolf Brun Bie, nestleder	Sørlandet sykehus, Kristiansand
Ingvild Lobmaier, kasserer	Oslo universitetssykehus, Oslo
Ingrid Lott, sekretær	Universitetssykehuset Nord-Norge, Tromsø
Elisabeth Wik, styremedlem	Haukeland universitetssjukehus, Bergen
Ok Målfrid Mangrud, styremedlem	Sykehuset Innlandet, Lillehammer
Tor Vikan Rise, varamedlem	St. Olavs Hospital, Trondheim

1.1.2. IAP – Norwegian Branch

Ying Chen, president	Oslo universitetssykehus, Oslo
Ingrid Lott, sekretær	Universitetssykehuset Nord-Norge, Tromsø
Ingvild Lobmaier, kasserer	Oslo universitetssykehus, Oslo

1.1.3. Valgkomitéen

Lars A. Akslen, leder	Haukeland universitetssjukehus, Bergen
Ulrika Axcrone, medlem	Oslo universitetssykehus, Oslo
Elin Mortensen, medlem	Universitetssykehuset Nord-Norge, Tromsø

1.2. ØVRIGE UTVALG, KOMITÉER OG REPRESENTANTER

1.2.1. Kurs & Utdanningsutvalget (KUU)

Rolf Bruun Bie, leder (fra styret)	Sørlandet sykehus, Kristiansand
Ingvild Lobmaier, kasserer (fra styret)	Oslo universitetssykehus, Oslo
Rune Lilleng (fra spesialitetskomiteen)	Akershus universitetssykehus, Lørenskog
Tor Vikan Rise, overlege	St. Olavs Hospital, Trondheim
Hege Sætran, overlege	Haukeland universitetssjukehus, Bergen
Joanna Ågren, LIS	Oslo universitetssykehus

1.2.2. Forskningsutvalget

Elisabeth Wik, leder	Haukeland Universitetssykehus og UiB, Bergen
Sonja E. Steigen	Universitetssykehuset Nord-Norge og UiT, Tromsø
Hege Russnes	Oslo Universitetssykehus og UiO, Oslo
Sverre H. Torp	St. Olavs hospital og NTNU, Trondheim

1.2.3. Kvalitetsutvalget

Ok Målfrid Mangrud, leder	Sykehuset Innlandet, Lillehammer
Ulla Randen	Akershus universitetssykehus, Lørenskog
Vidar Isaksen	Universitetssykehuset Nord-Norge, Tromsø
Henrik Sahlin Pettersen	St. Olavs hospital, Trondheim
Sven Håland	Stavanger universitetssjukehus, Stavanger

1.2.4. UEMS (Union Européenne des Médecins Spécialistes)

Ingunn Stefansson, fra Dnlf	Haukeland universitetssjukehus, Bergen
Rune Lilleng (vara)	Akershus universitetssykehus

1.2.5. Spesialitetskomiteen i Patologi

Rune Lilleng, leder (permisjon fra nov.2017)	Akershus universitetssykehus, Lørenskog

Ingunn Marie Stefansson (kst. leder fra nov.2017)	Haukeland universitetssjukehus, Bergen
Runa Braun	Universitetssykehuset Nord-Norge, Tromsø
Øystein Størksen	St. Olavs hospital, Trondheim
Lea Dordi (YLF)	Stavanger universitetssjukehus, Stavanger
Lars Helgeland, varamedlem	Haukeland universitetssjukehus, Bergen
Ellen Berget, varamedlem	Haukeland universitetssjukehus, Bergen
Benedicte Adams (YLF vara)	Oslo Universitetssykehus, Oslo

1.2.6. Legeforeningens sentralstyre 2016-2017

G. Cecilie Alfsen	Akershus universitetssykehus, Lørenskog
-------------------	---

1.2.7. European Group for Molecular Pathology

Hege Russnes	Oslo universitetssykehus, Oslo
--------------	--------------------------------

1.2.8. ESP representanter

G. Cecilie Alfsen, leder i Working Group Autopsy Patology	Akershus universitetssykehus, Lørenskog
Ying Chen, medlem i ESP Advisory Board	Oslo universitetssykehus, Oslo

1.2.9. Rådgivningsgruppe for Masseundersøkelsen mot livmorhalskreft

Ying Chen	Oslo universitetssykehus, Oslo
-----------	--------------------------------

1.2.10. Nasjonal rådgivningsgruppe i Mammografiprogrammet

Jon Lømo	Oslo universitetssykehus, Oslo
----------	--------------------------------

1.2.11. Mammografiprogrammets patologigruppe

Lars A. Akslen	Haukeland universitetssjukehus, Bergen
----------------	--

Ying Chen	Oslo universitetssykehus, Oslo
Jon Lømo	Oslo universitetssykehus, Oslo
Marianne Brekke	St. Olavs hospital, Trondheim
Elin Mortensen	Universitetssykehuset Nord-Norge, Tromsø

1.2.12. Representant gynekologisk kreftregister

Ben Davidson	Oslo universitetssykehus, Oslo
--------------	--------------------------------

1.2.13. Representant til styringsgruppen for Norsk
Brystcancergruppe

Lars A. Akslen	Haukeland universitetssjukehus, Bergen
Jon Lømo	Oslo universitetssykehus, Oslo

1.2.14. Brystkreftregisterets referansegruppe

Lars A. Akslen	Haukeland universitetssjukehus, Bergen
Marianne Brekke	St. Olavs hospital, Trondheim
Elin Mortensen	Universitetssykehuset Nord-Norge, Tromsø
Jon Lømo	Oslo universitetssykehus, Oslo
Ying Chen	Oslo universitetssykehus, Oslo

1.2.15. Representant til styringsgruppen for Norsk
Lungecancergruppe

Sissel Gyrid Freim Wahl	St. Olavs hospital, Trondheim
-------------------------	-------------------------------

1.2.16. Representant til styringsgruppen for Norsk Blærecancergruppe

Bjørn Isfoss	Sykehuset Telemark, Skien
Ok Målfrid Mangrud	Sykehuset Innlandet, Lillehammer

1.2.17. Representant til styringsgruppen for Norsk
Prostatacancergruppe

Ulrica Axcrona	Oslo universitetssykehus, Oslo
Øystein Størkersen	St. Olavs hospital, Trondheim

1.2.18. Representant til styringsgruppen for Norsk Melanomgruppe
(NMG)

Lars A. Akslen	Haukeland universitetssjukehus, Bergen
----------------	--

1.2.19. Representant til styringsgruppen i Norsk Nevroendokrin
tumorgruppe (NNTG)

Patricia Mjønes	St. Olavs hospital, Trondheim
-----------------	-------------------------------

1.2.20. Styringsgruppen til Norsk Nyrebiopsiregister

Sabine Leh	Haukeland universitetssjukehus, Bergen
------------	--

1.2.21. Representant til NordiQC

Jan Klos	Stavanger universitetssjukehus
----------	--------------------------------

1.2.22. Representant Norsk gastrointestinal cancer gruppe – lever,
galleveier og pancreas (NGICG-HPB)

Caroline Verbeke	Oslo universitetssykehus, Oslo
------------------	--------------------------------

1.2.23. Nettredaktør

G. Cecilie Alfsen	Akershus universitetssykehus, Lørenskog
-------------------	---

1.2.24. Norsk AMPIS-redaktør

Anna Bofin	NTNU, Trondheim
------------	-----------------

1.2.25. Medarbeidere i Tidsskriftet (fra tidsskriftets nettside 2017)

G. Cecilie Alfsen	Akershus universitetssykehus, Lørenskog
Lars Helgeland	Haukeland universitetssjukehus, Bergen
Christian Lycke Ellingsen	Dødsårsaksregisteret, Bergen
1.2.26. Trond Viset	St. Olavs hospital, Trondheim

Fagråd for Norsk laboratoriekodeverk (NLK)

Vidar Isaksen	Universitetssykehuset Nord-Norge, Tromsø
Marianne Brekke	St. Olavs hospital, Trondheim
Roger Bjugn	Oslo universitetssykehus, Oslo
Friedemann Leh (i styringsgruppen)	Haukeland universitetssjukehus , Bergen

1.2.27. Helsedirektoratets arbeidsgruppe for nasjonalt handlingsprogram for analcancer.

Sonja E. Steigen	Universitetssykehuset Nord-Norge, Tromsø
------------------	--

1.2.27. Norsk forening for molekylærpatologi (NFMP)

Hege Russnes (leder)	Oslo Universitetssykehus, Oslo
Olav K. Vintermyr (nestleder)	Haukeland universitetssjukehus , Bergen
Emiel Janssen (Sekretær)	Stavanger universitetssykehus, Stavanger
Thomas Berg (Kasserer)	Universitetssykehuset Nord-Norge, Tromsø
Ying Chen (medlem)	Oslo universitetssykehus, Oslo

1.2.28. Norsk forening for klinisk cytologi (NFKC)

Sveinung Wergeland Sørbye (leder)	Universitetssykehuset Nord-Norge, Tromsø
Marius Lund-Iversen	Oslo universitetssykehus
Hans Kristian Haugland	Haukeland universitetssjukehus , Bergen
Anna Wittersø	Akershus universitetssykehus
Marzena Johansson	Sykehuset Østfold

1.2.29. Valggruppe 5 representant, DNLF

Ingvild Lobmaier (Vara)	Oslo universitetssykehus, Oslo
-------------------------	--------------------------------

1.2.30. Helsedirektoratets nasjonalfaglig nettverksgruppe for patologi

Hege Russnes (DNP representant)	Oslo universitetssykehus, Helse Sør-Øst
Olav K. Vintermyr (DNP representant vedr. arvelig kreft)	Haukeland universitetssjukehus, Helse Vest

1.3 FAGGRUPPER I PATOLOGI

Nedenfor vises link til medlemskap i DNPs faggrupper. Forandringer i gruppesammensetning i løpet av året 2018 vil kunne forekomme. For mer informasjon om dette, se DNPs nettsider.

1.3.1 Faggruppe for Ben- og bløtvevspatologi

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/faggrupper/ben-og-blotvevspatologi/faggruppe-ben-og-blotvevspatologi/>

1.3.2 Faggruppe for Cytologi

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/faggrupper/Cytologi/Faggruppe-cytologi/>

1.3.3 Faggruppe for Gastrointestinal patologi

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/faggrupper/gastrointestinal-patologi/faggruppe-gastrointestinal-patologi/>

1.3.4 Faggruppe for Gynekologisk patologi

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/faggrupper/gynekologisk-patologi/faggruppe-gynekologisk-patologi/>

1.3.5 Faggruppe for Hematopatologi

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/faggrupper/lymfoid-og-hematologisk-patologi/faggruppe-for-lymfoid-og-hematologisk-patologi-/>

1.3.6 Faggruppe for Dermatopatologi

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/faggrupper/hudpatologi-unntatt-melanocytisk-patologi/faggruppe-hudpatologi-unntatt-melanocytisk-patologi/>

1.3.7 Faggruppe for ikke-neoplastisk nyrepatologi

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/faggrupper/faggruppe-ikke-neoplastisk-nyrepatologi/faggruppe/>

1.3.8 Faggruppe for Lunge- og ØNH patologi

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/faggrupper/lunge-og-ore-nese-hals-patologi/faggruppe-for-lunge-og-ore-nese-hals-patologi/>

1.3.9 Faggruppe for Mammapatologi

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/faggrupper/mammapatologi/faggruppe-sammensetning/>

1.3.10 Faggruppe for Melanocytisk patologi

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/faggrupper/melanomer/faggruppe-melanomer/>

1.3.11 Faggruppe for Molekylærpatologi

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/faggrupper/molekylar-patologi/faggruppe-for-molekylar-patologi-/>

1.3.12 Faggruppe for Nevropatologi

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/faggrupper/nevropatologi/faggruppe-nevropatologi/>

1.3.13 Faggruppe for Obduksjonspatologi

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/faggrupper/obduksjon/faggruppe-sammensetning/>

1.3.14 Faggruppe for Perinatalpatologi og placenta

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/faggrupper/perinatal-patologi-og-placenta/faggruppe-2011/>

1.3.15 Faggruppe for Urologisk patologi

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/faggrupper/urologisk-patologi/faggruppe-urologisk-patologi/>

2. MEDLEMSKAP

2.1. FORENINGENS MEDLEMSTALL

2.1.1 Medlemskategori/Aldersgruppe

Alder	Kategori	1: Godkj spes.	2: Ikke spes.	3: Pensj < 75 år	4: Pensj 75 år +	Total
2: 20 - 29 år		-	8	-	-	8
3: 30 - 39 år		25	69	-	-	94
4: 40 - 49 år		83	18	-	-	101
5: 50 - 59 år		66	-	-	-	66
6: 60 - 66 år		51	4	1	-	56
7: 67 - 69 år		12	1	2	-	15
8: 70 - 74 år		11	-	9	8	28
9: 75 og eldre		-	-	-	35	35
Total		248	100	12	43	403

Kategoriene er gjensidig utelukkende. Dette innebærer at "Godkj spes." og "Ikke spes." bare gjelder for yrkesaktive medlemmer. Merk også at "Godkj spes." her omfatter alle spesialistgodkjenninger. Antallet spesialister i hver enkelt spesialitet vises i tabell 7.

Antallet assosierte medlemskap vises kun i tabell 8 og er ikke med i summeringen av medlemstall. Tabellene viser ellers kun ordinære medlemskap. Evt. medlemmer av foreningen som ikke er medlemmer av Dnlf, er ikke med i noen av tabellene, heller ikke som assosierte medlemmer

2.1.2 MEDLEMSKATEGORI/KJØNN

Kjønn	Kategori	1: Godkj spes.	2: Ikke spes.	3: Pensj<75 år	4: Pensj 75 år +	Total
Kvinne		144	71	1	15	231
Mann		104	29	11	28	172
Total		248	100	12	43	403

2.1.3 ALDERSGRUPPE/KJØNN

Kjønn	Alder	2: 20 -29 år	3: 30 - 39 år	4: 40 - 49 år	5: 50 - 59 år	6: 60 - 66 år	7: 67 - 69 år	8: 70 - 74 år	9: 75 og eldre	Total
Kvinne		6	67	67	42	24	3	9	13	231
Mann		2	27	34	24	32	12	19	22	172
Total		8	94	101	66	56	15	28	35	403

2.1.4 ASSOSIERTE MEDLEMMER

Alderass	P_Kjonnass	Kvinne	Mann	Total
4: 40 - 49 år		1	-	1
5: 50 - 59 år		1	-	1
9: 75 og eldre		-	1	1
Total		2	1	3

Link til medlemsstatistikk: <https://legeforeningen.no/Emner/Andre-emner/Legestatistikk/Medlemsstatistikk/Fagmedisinske-foreninger/Den-norske-patologforening/>

2.2 ÆRESMEDLEMMER (pr. 31.12.2017)

Navn	Oppnevt	
Aagot Christie Løken	1983	1911 - 2007
Bjarne Reidar Eker	1983	1903 - 1996
Leiv Kreyberg	1983	1896 - 1984
Thorvald Stokke	1983	1910 - 1995
Erik Waaler	1983	1903 - 1997
Kristen Arnesen	1988	1918 - 2005
Olav Hilmar Iversen	1988	1923 - 1997
Fredrik Skjørten	1988	1927
Rolf Gundersen	1993	1936 - 2004
Leif Jørgensen	1995	1926 - 2015
Anna Elisabeth Stenwig	1998	1936
Per Brandtzæg	1998	1936 - 2016
Leif Bostad	2012	1946
Tor Jacob Eide	2012	1946
Olav A. Haugen	2012	1934
Frøydis Langmark	2012	1941
Helge Stalsberg	2012	1932
Ole Petter Clausen	2014	1943
Jahn M. Nesland	2015	1951
Ole Didrik Lærum	2015	1940
G. Cecilie Alfsen	2015	1955
Borghild Roald	2016	1945
Torill Sauer	2016	1949
Christina Vogt	2016	1945
Jan Vincents Johannessen	2017	1941

3. STYRETS AKTIVITETER

Styret har i løpet av året 2017 hatt til sammen tre styremøter og ett styreseminar. Referatene fra årets møter er lagt ut på DNPs nettsider, og linker til referatene finnes under. I tillegg har styret arrangert et avdelingslederseminar og et faggruppeseminar, og har hatt mange e-post korrespondanser.

3.1. REFERAT FRA STYREMØTE 06.02.2017.

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/DNP-stoff/Styremoter/Styremoter-2016---2017/6-februar-2017/>

3.2. REFERAT FRA STYREMØTE 08.05.2017.

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/DNP-stoff/Styremoter/Styremoter-2016---2017/8mai-2017/>

3.3. REFERAT FRA STYRESEMINAR, 28.08.2017

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/DNP-stoff/Styremoter/Styremoter-2016---2017/28-august-2017/>

3.4. REFERAT FRA AVDELINGSLEDERSEMINAR 29.08.2017

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/DNP-stoff/Styremoter/Styremoter-2016---2017/29-august-2017-Avdelingslederseminar/>

3.4. REFERAT FRA FAGGRUPPESEMINAR, 17-18.10.2017

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/faggrupper/Faggruppeseminarer-felles-for-alle-grupper/>

3.5. REFERAT FRA STYREMØTE, 27.11.2017.

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/DNP-stoff/Styremoter/Styremoter-2016---2017/27-november-2017/>

4. ØVRIGE DOKUMENTER

4.1. HØRINGSUTTALELSER

4.1.1. Høringssvar fra Spesialistkomiteen og KUU via DNLF

<https://helsedirektoratet.no/horinger/leringsmal-for-de-medisinske-spesialitetene-del-2-og-3#h%C3%B8ringssvar>

4.2. ANNEN KORRESPONDANSE

4.2.1. Brev vedr. opprettelse av rettspatologi og rettsmedisin som kompetanseområder"

Den norske patalogforening

DEN NORSKE LEGEFORENING

10.06.2017

Til Helsedirektoratet,
Divisjon Kompetanse og Personell
v/ avdelingsdirektør Randi Forfang.

Forslag til opprettelse av rettspatologi og klinisk rettsmedisin som kompetanseområder.

I anledning ny spesialistutdanningsstruktur og nylig diskusjon om organiseringen av rettsmedisin, ref. møte i Helsedirektoratet 29.mars 2017, foreslås følgende organisering av den rettsmedisinske kompetanse i Norge.

Rettspatologi:

Sakkyndige likundersøkelser utføres i dag ved 7 sykehus. Bortsett fra et mindretall på 4 overleger ved rettsmedisin ved UiO, er alle rettspatologisk sakkyndige overleger i Norge spesialister i patologi. Dette er hensiktsmessig av to grunner:

- 1) Opp mot 50 % av likundersøkelsene har ikke-rettslige, medisinske problemstillinger, noe som krever spesialkompetanse i patologi
- 2) Antallet unaturlige dødsfall utenfor Oslo-regionen er såpass få, at leger som deltar i denne virksomheten også må delta i den medisinske, ikke-rettslige obduksjonsvirksomheten, samt i annen diagnostikk. På denne måten utnytter man kompetansen og kapasiteten hos patologene best mulig.

Det foreslås at dagens praksis stadfestes og at rettspatologi-kompetansen formaliseres til å bli et kompetanseområde som knyttes til spesialiteten patologi.

Nærmere innhold i kompetanseområdet må defineres både tids- og innholdsmessig, men bør inneholde minimumskrav til praksis, kunnskaper innen toksikologi, sporsikring og forskning, for å nevne noe. Det foreslås at kravene til et slikt kompetanseområde utarbeides av fagmiljøene i rettspatologi i Oslo, Stavanger, Bergen, Trondheim og Tromsø, og i samarbeid med påtalemyndighet.

Vi vil sterkt fraråde at det opprettes en egen spesialitet i rettspatologi, slik det anbefales i Den rettsmedisinske kommisjons årsmelding 2016¹. Bemanningsproblemer innen rettspatologien løses best ved å satse på videreutdanning av patologer, og ikke opprettelse av en ny, liten og sårbar spesialitet som ikke vil kunne benyttes til annet enn sakkyndighetsoppgaver. Allerede i dag er det et problem at sakkyndige leger uten formell patologi-kompetanse foretar vurderinger av sykelige forandringer. Dette løses ved å formalisere praksis av rettspatologi som videreutdanning i spesialiteten patologi. Inntil etablering av en slik ordning må det sikres at alle avdelinger som har sakkyndighetsoppdrag også har spesialister i patologi ansatt. For ikke-spesialister ved OUS må særordninger vurderes i en overgangsfase.

Klinisk rettsmedisin:

Klinisk rettsmedisinske sakkyndighetserklæringer avgis fra flere typer leger og legespesialister, deriblant kvinneleger, barneleger, traumeleger og kirurger. Noen erklæringer avgis også av patologer og andre leger innen rettspatologisk virksomhet. Det vil bety et faglig løft for denne type sakkyndighetserklæringer å definere klinisk rettsmedisin som et kompetanseområde. Kompetanseområdet ville være aktuelt for en rekke ulike spesialiteter.

Det foreslås derfor å opprette et kompetanseområde i klinisk rettsmedisin, tilgjengelig for kliniske spesialiteter og spesialister i patologi.

Innholdet i kompetanseområdet bør vurderes i samarbeid med de hyppigst berørte spesialiteter og påtalemyndigheten. Vi bidrar gjerne i dette arbeidet.

Rune Lilleng (sign.)

Leder, Spesialitetskomiteen i patologi

Ying Chen (sign.)

Leder, Den norske patologforening

4.2.2. Kronikk i Dagens medisin «*Etterlyser bedre finansiering*» (11.01.2017)

<https://www.dagensmedisin.no/artikler/2017/01/11/etterlyser-bedre-finansiering/>

4.2.3. ESP Newsletter, Summer 2017

<https://www.esp-pathology.org/Resources/Persistent/46adedf337abfe2366f70f39226d33fff5ef149c/ESP%20Newsletter%20Summer%20Edition%202017.pdf>

4.2.4. Henvendelse til Helsedirektoratet og svar vedr. «Regelverk for finansiering av polikliniske laboratorieanalyser for statlige helseinstitusjoner»

Den norske patalogforening

DEN NORSKE LEGEFORENING

10.06.17

Til: Helsedirektoratet
og
Helse- og omsorgsdepartementet

Styret i Den norske patalogforening (DNP) har fått mange bekymringsmeldinger fra patologi-fagmiljøet vedrørende høringsnotat om «Regelverk for finansiering av polikliniske laboratorieanalyser for statlige helseinstitusjoner» som ble sendt ut av Helsedirektoratet. Denne nye finansieringsordningen for laboratorievirksomhet på patologiavdelinger i Norge skal knyttes opp mot Norsk laboratorie-kodeverk (NLK) med 8 koder, som i utgangspunktet ble utarbeidet med tanke på rekvireringskoder.

Grunnlaget for utviklingen av laboratoriekodeverket var i sin tid at det skulle brukes til bestilling og kommunikasjon av elektroniske analysesvar utenfor foretakene. Derfor ble kodene som skulle gjelde patalogifaget, i samråd med referansegruppen med representanter fra fire helseregioner, gjort enkle da dette kun skulle gjelde rekvirering av prøver.

Når det nå foreslås at dette enkle kodeverket skal brukes til finansiering, er både fagmiljøet, representanter i referansegruppen samt helseforetakene sterkt bekymret siden NLK verken tar høyde for materialkostnader, kostnader ved spesial-/ molekylærpatologiske undersøkelser eller arbeidskostnader ved bioingeniør- og legejobb. DNP ser ikke at NLK sitt funksjonsområde noen gang var ment å skulle dekke ressursbruk. Simuleringen som er gjort av Helsedirektoratet viser at NLK ikke gjenspeiler kompleksiteten i diagnostikken og faktiske kostnader i virksomheten ved patologiavdelinger.

Patologifaget skiller seg vesentlig fra de øvrige laboratoriefagene, idet muligheten for automatisering eller maskinell diagnostikk er minimal. På mange måter ligner patologifaget mer på røntgenfaget, ved at spesialutdannede leger vurderer strukturer og forandringer i celler/vev, og etter en grundig totalvurdering avgis en diagnose.

Et nytt finansieringssystem for landets patologilaboratorier er det utvilsomt behov for, og i den sammenheng må et nytt kodeverk med dette som mål utvikles og innføres slik

at faktiske utgifter og ressursbruk dekkes på en bedre måte enn i dag. Patologifaget har en nøkkelrolle innen diagnostikk av kreft og persontilpasset medisin. Vi trenger et mer presist og bedre begrunnet finansieringssystem som tar høyde for nye diagnostiske metoder, bl.a. kreftmarkører for persontilpasset medisin og immunterapi. Disse er dyre å innføre, samtidig er dette ressurskrevende diagnostikk som er avgjørende for videre behandling av den enkelte pasient, og takstene bør øke i takt med denne utviklingen.

DNP foreslår at man utsetter innføring av nye takster i patologifaget til man har fått gjort en grundigere utredning og gjennomgang av konsekvensene. Man bør også undersøke og ha kjennskap til andre lands finansieringssystem i patologi, som kanskje kan danne utgangspunkt for nytt system i Norge.

Vennlig hilsen

Ying Chen
Leder, DNP

Link til Helsedirektoratets svar:

<https://legeforeningen.no/Global/Fagmedisinske%20foreninger/Den%20norske%20patologforening/Svar%20p%C3%A5%20henvendelse%20ang%C3%A5ende%20patologi%20-%20Regelverk%20for%20finansiering%20av%20polikliniske%20laboratorieanalyser%20for%20statlige%20helseinstitusjoner.pdf>

4.2.5. Kronikk i Dagbladet “Livmorhalskreft: Føl deg trygg” (21.07.2017)

<https://www.dagbladet.no/kultur/livmorhalskreft-fol-deg-trygg/68531210>

4.2.6. Intervju om digitalpatologi «Digital patologi: Ut med mikroskopene - inn med skannerne (12.08.2017)

<https://www.bioingenioren.no/aktuelt/2017/digital-patologi-ut-med-mikroskopene---inn-med-skannerne/>

4.2.7. ESP rapport “Burning issues in Norwegian pathology”

As a medical specialty at the core of diagnostic decision making, we still struggle with invisibility and misapprehensions about our work among the general public, some of our

colleagues, and among governing bodies. As a result, recruitment and obtaining the necessary financial support is challenging. The Norwegian Society of Pathology (DNP) has been targeting these challenges, but more and continuous work is needed.

With regards to recruitment of specialists and residents in pathology, there are several challenges. We believe there will be an increasing demand for pathologists in the future both due to the increasing complexity of our work and because a significant proportion of Norwegian pathologists are approaching retirement age.

Today, many pathologists in training leave pathology for other medical specialties or even use pathology as a stepping stone into other areas of medicine. We need to identify and address the reasons why they choose to leave pathology and to make sure we recruit the young colleagues who are best suited to become future specialists and make the best consultants.

Medical post-graduate education in Norway is facing radical changes over the next few years. Traditionally, the education and a variety of courses have been organised by the Norwegian Medical Association, but the responsibility have been moved to the Norwegian Directorate of Health and the regional health care trusts. Regional health care trusts will have a role both in setting learning objectives and means and in financing training, which may cause conflict of interest.

Documentation of fulfilling learning objectives will move away from mandatory course attendance and documented work in the different fields of pathology (including minimum counts of evaluated specimens) to written statements of knowledge.

Quality assurance and monitoring and developing new tests and methods are other critical issues in our work. High diagnostic workload for most pathologists renders little time for quality assurance and audit both locally and nationally.

Standardising both laboratory practice and pathology reports nationwide has a potential of increasing the overall quality of the final reports, but more work needs to be done.

Recruitment of pathologists for research is a critical issue in Norway. There is a general lack of pathologists in the routine diagnostic work. Partly for this reason, there are difficulties in allocating pathologists to research positions, also to combined pathologist/researcher positions. The lack of pathologists in research means less recruitment of pathologists to teaching positions at the universities. The Norwegian Society of Pathology sees this as a potential obstacle to improved recruitment through excellent teaching from the medical doctors/pathologists that best know their field of medicine.

A general concern, most likely a worldwide concern among pathologists, is the introduction of accompanying diagnostics following new molecularly targeted therapies. Introduction of predictive biomarkers in routine diagnostics without proper research and validation studies in the routine diagnostic setting might be a problem. Biomarker development is an issue that needs particular attention to secure the robustness of the new biomarkers that are going to be applied in routine settings. Also, securing proper biomarker cut-off identifications, that are manageable for the practicing pathologists, is of great importance.

Biomarker research will most likely heavily benefit from involving pathologists, when aiming to introduce new biomarkers in the routine diagnostic setting.

Molecular pathology as a field is growing rapidly as the availability of targeted therapies increases. The need for close cooperation with the pathologist must be communicated clearly to clinicians and governing bodies. Treatment with certain drugs demands very specific tests, and the Pathology departments need to be equipped for such demands which may cause further need for investments and extended financial support. To facilitate national cooperation in this field, the Norwegian Society for Molecular Pathology will form shortly.

At the moment, there is great interest for the possibilities of using artificial intelligence (AI) based machines; «super computers» for evaluation of histopathological slides and forming diagnoses, and there is even talk of making the pathologists redundant. These solutions are still not documented, but remain as theoretical possibilities in the future. More realistic are digital pathology solutions, now in use in several countries. This has a great potential in helping out regarding logistics, but also different measurements. DNP consider such new methods promising, but are skeptical regarding the real potential of replacing pathologists with such machines. Instead such potential lay in helping out making different measurements more objective and quantitate than today's more subjective and semiquantitative measurements.

5. RAPPORTER 2017

5.1. Kurs & Utdanningsutvalget

5.1.1 ÅRSRAPPORT KURS- & UTDANNINGSUTVALGET

Årsrapport 2017

KUU hadde to møter i 2017, begge avholdt i Legenes Hus, 13.02.17 og 12.12.17.

Utdanningsplanen er tidligere diskutert ved flere møter i regi av DNP. I april 2016 ble «Kursplanen 2017-2021» presentert og godkjent på Årsmøtet i Oslo. Planen ble den gang også forelagt faggruppelederne på faggruppeseminarer høsten 2016. Kommentarer fra faggruppeseminarer 2017 er diskutert i styret og på møter i KUU i 2017. De aktuelle faggruppeledere er ansvarlig for at kurs blir avholdt i henhold til planen.

Alle medlemmene bortsett fra Rolf Bruun Bie har nå sittet i 4 år og kan byttes ut på Årsmøtet i 2018.

Det har vært usikkerhet rundt videre avvikling av kursaktiviteter etter innføringen av ny spesialistutdannings struktur. Foreløpig ser det ut til at i hver fall de obligatoriske kursene vil opprettholdes som tidligere. Læringsmål har vært gjenstand for diskusjon og disse er bebudet klare i løpet av våren 2018. I neste valgrunde bør man overveie å ha 2 LIS representanter.

Medlemmer:

Rolf Bruun Bie, leder (fra styret)	Sørlandet sykehus, Kristiansand
Ingvild Lobmaier (fra styret)	Oslo Universitetssykehus
Rune Lilleng (fra spesialitetskomiteen, leder), permisjon siden sommer 2017,	Vestre Viken
Ingunn Stefansson (fra spesialitetskomiteen, kst. leder)	Haukeland sykehus
Tor Vikan Rise, konst. overlege	St.Olavs hospital
Hege Sætran, overlege	Haukeland sykehus
Joanna Ågren, LIS-representant	Oslo Universitetssykehus

5.2 Forskningsutvalget

Rapport fra forskningsutvalget i DNP 2017

Forskningsutvalget i DNP (DNP-FU) har i 2017 bestått av Sonja Steigen (Universitetssykehuset Nord-Norge og UiT), Sverre H. Torp (NTNU og St Olavs Hospital), Hege Russnes (Oslo Universitetssykehus og UiO) og leder Elisabeth Wik (Haukeland Universitetssykehus og UiB). Utvalget har hatt to møter i 2017. For møtereferater, se link:

<https://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/Forskning/Forskningsgruppemoter-referat/>

DNP-FU hadde ansvar for sesjonen «Forskning i patologi» under DNP Årsmøtet 2017, med presentasjon av prosjekter fra ulike deler av landet, til inspirasjon og stimulering for kollegaer. Videre har DNP-FU fortsatt intervjuerien «Forskere i patologi» og en har også igangsatt arbeid med å oppdatere «Prisliste for forskningstjenester» samt å utforme et notat om kreditering av patologarbeid i andres forskningsprosjekter. Dette arbeidet slutføres i 2018. DNP-FU arbeider også med informasjon om pågående forskningsprosjekter, og initierer våren 2018 en start på presentasjon av landets forskergrupper/forskere i patologi på DNP nettsidene, der landets forskere/forskergrupper i patologi inviteres til å legge ute notat om sine prosjekter.

Sammen med Lars A. Akslen er DNP-FU ansvarlig for årsmøtekurset i Bergen i 2018; «Forskning i patologi», og bidrar der med kurspresentasjoner.

Regionale forskjeller vedrørende mulighet for deltagelse i kliniske studier medfører i praksis ulikt tilbud når det kommer til diagnose og behandling for pasientene. DNP-FU ønsker i samarbeid med fagmiljøet å arbeide for å i økende grad involvere patologer i kliniske studier. Dette diskuteres på Årsmøtet, og DNP-FU oppfordrer med det avdelingene til å arbeide for økende deltagelse i kliniske studier, og definere slikt arbeid som en naturlig del av arbeidet avdelingene utfører, herunder å bl.a. allokere ressurser til slikt arbeid. DNP-FU arbeider i samarbeid med avdelingsledere, forskningsmiljøene og fagmiljøet for øvrig videre med denne saken i 2018, og vil bl.a. definere utfordringer og mulige tiltak.

Sonja Steigen og Sverre H. Torp avslutter sitt engasjement i DNP-FU. DNP takker for verdifull innsats i utvalget gjennom åtte år. Samer Al-Saad fra UNN er ny representant fra Helse Nord. Ny representant fra Midt-Norge utnevnes.

5.3. Kvalitetsutvalget

Kvalitetsutvalget i DNP har i 2017 bestått av Ok Målfrid Mangrud (leder, Sykehuset Innlandet), Henrik Sahlin Pettersen (St. Olavs), Ulla Randen (AHUS), Vidar Isaksen (UNN) og Sven Håland (SUS).

KU har i 2017 hatt ett fysisk møte hvor det ble orientert om tidligere arbeid med SNOMED/NORPAT og akkrediteringsarbeid ved AHUS. Kodeverket, kvalitetssikringsarbeid og videre arbeid ble diskutert, og man planla å kartlegge behov/ønsker blant avdelingene mtp. standardiserte diagnoseformuleringer og nasjonalt samarbeid rundt disse.

Videre har KU arbeidet med kvalitetssikring av NORPAT som ble publisert i oktober 2017: <https://ehelse.no/standarder-kodeverk-og-referanse katalog/helsefaglige-kodeverk/norsk-patologikodeverk>. Leder har også i deler av 2017 vært engasjert av Direktoratet for ehelse for å kvalitetssikre og ferdigstille kodeverket og deltatt på møte vedr. kodeverk i desember 2017.

5.4. IAP

The annual report to IAP

on behalf of the Norwegian Society of Pathology.

The report from the Norwegian division of IAP.

President of division: *Ying Chen*

Name of Secretary: *Ingrid Lott*

Name of Treasurer: *Ingvild Lobmaier*

Membership: IAP- Norway

Number of members: *403*

No. of specialist members: *248*

No. of residents: *100*

Report of activities in 2017: Activities by the Norwegian division is closely connected to the activities of the Society. No independent activities have taken place in 2017.

For addition information concerning our activity, please visit our homepage:

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/>

Ying Chen

President of the Norwegian Association of Pathology

5.5. UEMS

ÅRSRAPPORT UEMS, Specialist Section of Pathology, European Board of Pathology

Det har vært avholdt 2 møter i 2017; i København 13.5 og vintermøte i Brussel 15.11.

UEMS SAKER:

Økonomi er et tema da en del medlemsland ikke betaler kontingent. En del av problemet kan være at faktura ikke kommer frem til rette vedkommende, og det vil lages et bedre system med e-post som sendes til riktige personer.

Spesialistutdannelse: I endring i flere land. Det ble referert til at i flere baltiske land kutter man utdannelsen ned til 2 år, og det er bekymringsfullt mht. fri flyt av spesialister.

Diskusjon om UEMS bør komme med en uttalelse vedrørende innhold og minimumslengde av spesialistutdanningen.

Forbud mot formalin: Saken er under behandling i ulike komiteer/ EU- organer, og det er søkt om unntak til medisinsk bruk.

SWOT analyse

En gjenganger i gruppen. Det arbeides fortsatt med å utforme en SWOT-analyse for å kartlegge arbeidssituasjonen i de ulike deltakerland. Et omfattende utkast er sirkulert før møtet. **Jobbglidning** er et tema som har vært mye diskutert i Board of Pathology, og flere delegater er bekymret. Refereres fra Sverige der cyt-screenere skal starte med screening av prostatabiopsier. Det ble uttrykt et ønske om at Board of Pathology bør komme med en generell uttalelse vedrørende temaet, ikke minst for å avklare ansvarsforholdene.

VALG AV NY PRESIDENT fra 2017, UEMS Section/Board of Pathology
Professor Ambrogio Fassina, Padova, Italia.

NESTE MØTER:

Poznan(Polen)/ Berlin 9.6.2018. Vintermøte i Brussel november 2018.

Referent: *Ingunn Stefansson (UEMS representant)*

5.6. Spesialitetskomitéen

Årsrapport 2017 – Spesialitetskomiteen i patologi

Hovedmedlemmer: Ingunn Stefansson (kst. Leder fra oktober -17) Øystein Størkersen, Runa Braun, Dordi Lea, Ellen Berget (rykket opp som medlem fra oktober -17 i Rune Lillengs permisjon).

YLF-representant: Benedicte Adams.

Vararepresentanter for hovedmedlemmer: Lars Helgeland.

Komiteens aktivitet har også i 2017 vært preget av arbeidet knyttet til utforming av ny spesialistutdanning i patologi. Komiteen leverte sine forslag til læringsmål i februar 2017, og endelig høringsfrist til Helsedirektoratet var 1. april 2017. I 2. halvåret 2017 ble så høringsinnspillene gjennomgått, og det ble gjort justeringer av læringsmål. Komiteen har hatt løpende kontakt med legeforeningen underveis og det har vært avholdt telefonmøte med representanter fra HDIR og legeforeningen for å ferdigstille læringsmål. Pr. dags dato (februar-18) er arbeidet ennå ikke sluttført.

Representant fra komiteen har deltatt i møter i KUU, på DNPs faggruppeseminar og på legeforeningens seminar for spesialistutdanning på Soria Moria. Komiteen har også vurdert alle SERUS-rapporter for 2016. Det generelle inntrykket er at det foregår mye god utdanningsvirksomhet på landets patologiavdelinger, men at arbeidspresset er stort både for overleger og LIS.

Nye spesialister i 2017:

Det er gitt 27 spesialistgodkjenninger i patologi, det desidert høyeste antallet noensinne, til 15 kvinner og 12 menn. Av disse 27 spesialistgodkjenningene er 15 gitt etter norske regler, også dette det høyeste antallet noensinne, til 10 kvinner og 5 menn. 12 av de 27 spesialistgodkjenningene er konverteringer fra EU/EØS. Komiteen har vurdert og godkjent 1 søknad om fagområdelisens i 2017.

På vegner av Spesialitetskomiteen,

Ingunn Stefansson kst. Leder.

5.7. DNPs Stipend

5.7.1. Reisebrev fra Silje Fismen

<http://legeforeningen.no/Global/Fagmedisinske%20foreninger/Den%20norske%20patologforening/reisebrev%202017%20Fismen.pdf>

5.7.2. Reisebrev fra Ellen d'Hooghe

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/Nyheter/Om-Wilms-og-paraplystudier/>

5.8. Årsrapporter fra DNPs Faggrupper, 2017.

Faggruppe for ikke-melanocytisk hudpatologi v/Silje Fismen (UNN). Øvrige medlemmer: Lisbet Sviland (HUS), Harald Aarset (StOlav), Magnus Røger (Furst/Helse Sør-Øst). Gruppen har arbeidet med maler for SCC, MCC, og BCC (høy-risiko og lav-risiko) til DNPs veilder, SNOMED revisjon, og arrangering av kurs i inflammatoriske hudsykdommer.

Faggruppe for obduksjon v/Cecilie Alfsen. Øvrige medlemmer: Vidar Isaksen (UNN), Anne Jarstein Skjulsvik (St.Olav), Stine Kristoffersen (Haukeland), Christian Lycke Ellingsen (FHI), Aage Erichsen (OUS) (til februar 2018), Sigrid Bjørnstad OUS (fra februar 2018). Hva har skjedd det siste året/møter/aktiviteter i gruppen: *Faggruppen er medarrangør av 2-dagers sertifiseringskurs for obduksjonsteknikere: Kurset fant sted for 3. gang 27.-28.oktober 2017, denne gang på Lillehammer i sykehusets lokaler. Seks deltakere (derav to svenske) fikk undervisning i etikk, hygiene og teknikk, med avsluttende eksamen. Faggruppemedlem Stine Kristoffersen hadde hovedansvaret for den tekniske delen av undervisningen, G. Cecilie Alfsen var tilstede som medarrangør, sammen med hovedansvarlig obduksjonstekniker Lars-Tomas Lien. *Møte 17.januar 2018 med NITO BFI (Bioingeniørfaglig institutt) om mulig samarbeid vedr utdanning, med bakgrunn i at kombinasjonen bioingeniør og obd.tekniker ikke er uvanlig. Ingen konkrete tiltak, møtet var rent orienterende, men videre samarbeid er ønsket og mulig. *Dekning av båretransport: Etter korrespondanse med departementet hardt et vært en forbigående bedring. Mail til alle avdelinger utsendt om at man bør utarbeide et standardskjema for bekreftelse om at medisinsk obduksjon har funnet sted. *Smitte-obduksjoner: Etter at Ullevål ikke lenger tar i mot mistenkte Creutzfeldt-Jakob-kasus, er det ingen

steder i Norge som håndterer slike lik. Faggruppen har hatt henvendelser fra DNP-medlemmer om dette, men ikke kommet fram til konkrete retningslinjer. OUS planlegger ombygging av obduksjonssal for tilrettelegging av smitteobduksjoner (BioSafetyLevel BSL-3), noe som vil kunne løse problemet også på landsbasis. Det er forskjeller i håndteringsnivå internasjonalt. WHO-retningslinjer for uttak av hjerne ved mistenkt CJ innebærer ingen tiltak ut over det som har vært praktisert før, med bruk av bl.a. handsag. Disse retningslinjene følges bl.a. i Danmark. CDC anbefaler BSL nivå-2, med BSL-3 «measures». En vanlig obduksjon med adekvate hygienetiltak regnes som BSL 2. Håndteringen av CJ og andre lignende tilstander bør avklares og legges ut som nasjonal veileder i løpet av kommende periode. *Diskusjon rundt nye spesialiseringskrav. Faggruppen har gitt innspill om reduksjon av antall medisinske obduksjoner og om obligatoriske kurs. Endelig resultat forventes i mars 2018. *Inklusjon av rettspatologi i faggruppen eller egen faggruppe rettspatologi: I anledning endring av spesialitetsregler og vurdering av rettspatologi som kompetanseområde har faggruppen bedt styret vurdere om rettspatologi skal inngå i faggruppens mandat. I dag er 3 av faggruppens 5 medlemmer sakkyndige. Saken behandles på styremøte 5.2. Plan videre for det neste året: Ingen spesielle planer ut over det som framkommer av avsnittet ovenfor. Planlegging av kurs: *Obligatorisk kurs i obduksjon og ikke-neoplastisk nevropatologi arrangeres 12.-14. november 2018, på Ahus *Neste sertifiseringskurs for obduksjonsteknikere er avhengig av pågang.

Faggruppe for Mammapatologi. Medlemmer i 2017: Lars A. Akslen (leder), Jon Lømo, Elin Mortensen, Marianne Brekke og Ying Chen. Fra 2018 er Tor Audun Klingen medlem av gruppen etter at Ying Chen gikk ut ved årsskiftet. Faggruppen har utarbeidet og publisert nye retningslinjer for justert terminologi ved invasive karsinomer, rapportering av mitosetall ved invasive karsinomer, og beskrivelse med mål av perinodal (extra-nodal) vekst av tumorvev ved aksillære lymfeknutemetastaser. Strukturert diagnose-formulering (oppsummering) for mamma-cancer, basert på DNP's Veileder for maligne svulster, er oppdatert. Gruppen har hatt møter om kvalitetssikring og prosjekter i forbindelse med Mammografi-programmet (Kreftregisteret), og det ble utarbeidet oppdatering av patologi-kapittelet i Mammografiprogrammets Kvalitetsmanual. Arbeidet ble godkjent i Helsedirektoratets Styringsgruppe tidlig 2018 og deretter publisert på Mammografiprogrammets nettside. Det har vært arbeidet med Årsrapport fra Norsk Brystkreftregister (NBCR) (publisert 2017). Denne inneholder detaljerte data på sentrale patologiparametre, og disse viser endel nasjonal variasjon. Akslen og Lømo er medlemmer i Styringsgruppen til NBCG og deltar i møter to ganger årlig. Det ble arbeidet med årlig oppdatering av Handlings-programmet fra HDir, og dette vil fortsette i 2018. Akslen sitter i Styringsgruppen for Mammografiprogrammet (HDir). Det planlegges kurs i mamma-patologi i 2018 (i Bergen, 17.-18.10.18). Høsten 2017 deltok Akslen og Lømo ved Nordisk Mammografisymposium hvor det i tillegg til deltakelse ved felles-sesjoner ble arrangert en egen parallell-sesjon for patologer.

Faggruppe for Melanocytisk patologi. Medlemmer i 2017: Lars A. Akslen (leder), Silje Fismen, Ole Petter Clausen, og Bjørn Westre. Gruppeleder er involvert i Norsk melanomgruppe og sitter i Styringsgruppen som møtes under Onkologisk forum. Det ble i 2017 arbeidet med oppdatering av Handlingsprogrammet fra HDir. Det planlegges kurs i 2020.

Faggruppe for nevropatologi v/ Jens Pahnke. Øvrige medlemmer: Hvorje Miletic (HUS), Sverre Torp (St Olavs), Kristin Myrmel (UNN). Gruppen har i tillegg fellesmøte også med Pitt Niehusmann (OUS), Henning Leske (OUS), Ellen-Ann Antal (OUS), og Stefanie Brendecke (OUS) vår og høst med kasusdiskusjon, strategidiskusjon, revurdering og presentasjon av alle barnehjernetumorer, og som formøte til KSSB møte (kompetansesenteret). Det er en utfordring at ikke alle som driver med

nevrodiagnostikk kan delta på disse møtene. Årsmøte i Scandinavian Neuropathological Society (SNS) ble gjennomført i Lofoten i september med 60 deltakere. Møte i Paediatric Nordic Neuro-Oncology (PaeNNO) ble også gjennomført i september, med fokus på barnekreftbehandling og diagnostiske problemer i Norden, molekyllære analyser, sekvensering, og behandlingskrav, og kompetanseutvikling. EuroCNS kurs i hjernetumorpatologi planlegges holdt i Norden i løpet av 2018. Det arbeides med harmonisering av diagnostiske retningslinjer og spesialisering innen nevropatologi. Det arbeides også med etablering av digitale patologiesystemer for å bedre sikre diagnostisering på internasjonalt nivå i fremtiden.

Faggruppe for perinatal og placentapatologi v/Gitta Turowski. Øvrige medlemmer: Cecilie Nordbakken (Tromsø), Christina Voigt (Trondheim), Hege Dirdal (Stavanger), Elisabeth Budal-Berge (Bergen), Ståle Sund (Førde), og Hanna Eng (Ahus). Gruppen møtes to ganger årlig for kasus diskusjon og diskusjon rundt- og test av kriterier.

Faggruppe for gastrointestinal patologi v/Sonja Steigen (UNN). Øvrige medlemmer: Else Marit Løberg (OUS), Susanne Buhr Wildhagen (SUS), Lars Gustav Lyckander (AHUS), Elin S. Røyset (St.Olavs), og Sabine Leh (HUS). Gruppen arbeider med oppdateringer til DNPs veilder for biopsibesvarelser og er involvert i utforming av nasjonalt handlingsprogram for tykk- og endetarmskreft.

Faggruppe for ben og bløtvevspatologi v/Bodil Bjerkehagen (OUS). Øvrige medlemmer: Trond Viset (St.Olavs), Hans Kristian Haugland (HUS), og Vidar Isaksen (UNN). Gruppen har vært involvert i nasjonalt handlingsprogram for sarkom og revidert DNPs veileder for biopsibesvarelser. Det planlegges ett møte i 2018 i tillegg til epost korrespondanse. Kurs i bløtvevssvulster ble avholdt i 2016, og kurs i bensvulster og annen benpatologi er under planlegging. Det arbeides også med LIS-utdanning, revisjon av retningslinjer, digital patologi, kvalitetssikringsarbeid gjennom ringtester sammen med skandinavisk sarkomgruppe (SSG), SNOMED veiledning, og molekyllær patologi innen utredning av benigne og maligne ben- og bløtvevstumores.

Faggruppe for molekyllærpatologi. Medlemmer: Hege Russnes, Sonja E. Steigen, Harald Aarseth, Olav K. Vintermyr. Gruppen har jobbet aktivt med oppstart av den nye underforeningen i DNP; Norsk Forening for Molekyllær Patologi. Kurs i molekyllærpatologi er avholdt i Trondheim (Bofin/Molven). Gruppen er representert i flere nasjonale utvalg knyttet til implementering av persontilpasset medisin bl.a.: Nettverksgruppen for patologi, Nasjonal Kreftstrategi 2018-2022, og Nasjonalt nettverk av regionale kompetansesentre. Plan videre for det neste året inkluderer å følge opp nasjonale strategiplaner, styrke kompetanse innen molekyllær patologi hos DNP sine medlemmer, og styrke tverrfaglig samarbeid. Videre vil gruppen ha dialog med Bofin/Molven og NFMP ang. videreføring av kurs i molekyllærpatologi.

Faggruppe for gynekologisk patologi v/ Ben Davidson: Øvrige medlemmer: Tormod Eggen Veronika Vesterfjell, og Ingunn Stefansson. Gruppen har i 2017 oppdatert handlingsprogrammet for gynekologisk kreft.

Faggruppe for ikke-neoplastisk nyrepatologi v/Sabine LeH. Faggruppensmedlemmer i 2017 er Øystein Størkersen (St. Olavs), Erik Heyerdahl Strøm (OUS), Sabine Leh (HUS), og Samer Al-Saad (UNN). Erik Heyerdahl Strøm har siden trukket seg fra gruppen og Clara Hammarstrøm skal inn i gruppen. Gruppen skal velge ny leder. I 2017 har gruppen arbeidet med pågående videreutvikling av et strukturert datasett i patologiesvar, samt med vedlikehold og aktualisering av diagnosekoder. Gruppen har også holdt foredrag: «Renal biopsy cases from Bergen and Oslo», Bergen Spring Meeting, Bergen, 2017, "Recording kidney biopsies: Defining data sets", 29th European Congress of

Pathology, Amsterdam, 2017. Plan videre for det neste året inkluderer å aidere arbeid med strukturerte datasett og arbeide for en nasjonal plattform digital patologi for lettere samarbeid i faggruppen. Gruppen planlegger også elæringskurs innenfor ikke-neoplastisk nyrepatologi, men dette er avhengig av ressurssituasjon og egnet e-læringsplattform. For øvrig er Sabine Leh registerpatolog og i denne funksjonen medlem av fagrådet for Norsk Nyreregister

Faggruppe for urologisk patologi: v/Ulrika Axcrona (leder). Øvrige medlemmer: Bjørn Logi Isfoss, Jarle Birger Arnes, Øystein Størkersen, Merethe Mikalssen. Gruppen hadde fysisk planleggingsmøte i slutten av mai 2017 for forberedelse av kurs innen urinveier og nyre (januar/februar 2019). Ulrika, Bjørn og Jarle utgjør kurskomiteen. Det er regelmessig e-post korrespondanse mellom medlemmene i forbindelse med jobbing med kurs. Gruppen planlegger videre gjennomføring av kurs innen urinveier og nyre., og starte opp forberedelser for kurs innen prostata/testis, som er planlagt i januar 2020. Gruppen ser over/oppgraderer maler i «veileder i biopsibesvarelse av maligne svulster», ved behov .

Faggruppe for hematopatologi v/ leder Lars Helgeland (HUS). Øvrige medlemmer: Klaus Beiske (OUS), Håkon Hov (St.Olav), Lars Uhlin-Hansen (UNN), Jan Klos (SUS). Gruppen har hatt møte om revisjon av Nasjonale retningslinjer for hematopatologisk diagnostikk, DNR 01.06.17 kl.17-20. Deltakere var faggruppemedlemmene fra HUS, OUS og St.Olav, samt S.Spetalen, I.M.Ikonomou og I.Langmyhr (DNR), og A.Valkov (UNN). Gruppen har arbeidet med nasjonalt handlingsprogram med retningslinjer for diagnostikk, behandling og oppfølging av maligne lymfomer oppdateres høsten 2017. Flere fra gruppen har deltatt på møte i styringsgruppen i Norsk lymfomgruppe juni 2017 (LH, KB, HH). Det har vært møte i patologigruppen i Nordic Lymphoma Group i forbindelse med Annual Meeting, København november 2016 hvor LH og KB deltok. LH representerte gruppen med faggruppeinnlegg på DNPs årsmøte i Tromsø 2017. LH har også vært involvert i etterarbeid med SNOMED/NORPAT revisjonen. Plan videre for det neste året inkluderer å avholde kurs i maligne lymfomer med snittseminar (kombinert med kurs i neoplastisk nevropatologi), St.Olavs hospital, april 2018.

Faggruppe for lunge og ØNH, v/ Lars Helgeland for Sissel Wahl. Medlemmer: Sissel G.F. Wahl (St.Olav, leder), Peter Jebsen og Svetlana Tafjord (OUS), Lars Helgeland og Friedemann Leh (HUS), Oddrun Kolstad (UNN)._Hva har skjedd det siste året/møter/aktiviteter i gruppen: Møter i styret i NLCC (SGFW). Norsk kvalitetsregister for lungekreft (SGFW). Deltakelse på Best of WCLC, København (SGFW). Faggruppeinnlegg DNPs årsmøte i Tromsø 2017 (SGFW). Innlegg på Nasjonalt tverrfaglig møte om lungekreft, DNR mai 2017 (LH). Foredrag om molekylærpatologiske undersøkelser ved lungekreft på kurs i Molekylærpatologi (SGFW). Oppdatering av Veileder i biopsibesvarelse av maligne svulster. Plan videre for det neste året: Felles nasjonale maler for lungekreftresektater. Utfordringer med nye krav om spesialanalyser ved lungekreft: Immunhistokjemisk PD-L1 test, NGS teknologi, væskebiopsier («liquid biopsies»).

Faggruppe for cytologi v/Hans Kristian Haugeland. Øvrige medlemmer: Torill Sauer (AHUS), Jon Lømo (OUS), Jannicke Berland (SUS), Majid Salarinejad (St.Olavs), Oddrun Kolstad (UNN). Gruppen har arbeidet med å lage en norsk versjon av Paris klassifikasjonen for besvarelse av urincytologi og arrangering av det biannuale kurset i cytologi for spesialistkandidater. Videre arbeider gruppen med å bidra til at urincytologi besvares i hht Paris-klassifikasjonen og et generelt fokus på standardisering av rapporter.

5.9. Andre Representanter, grupper og utvalg.

5.9.1. Norsk Nyrebiopsiregister

Hjemmesiden til Norsk Nyrebiopsiregister finner man ved å følge linken nedenfor:

<http://www.nephro.no/nbr.html>

6. ÅRSREGNSKAP

6.1 ÅRSREGNSKAP 2017 OG REVISJON

ÅRSREGNSKAP 2017

Den Norske Patologforening
Org.nr. 986 724 648

Innhold:
Aktivitetsregnskap
Balanse
Noter

Utarbeidet av Azets/d Insight AS

Regnskapet er ikke ferdig revidert – kan komme endringer.

Aktivitetsregnskap			
Den Norske Patologforening			
Anskaffede midler	Note	2017	2016
Medlemsinntekter	4	300 036	293 595
Tilskudd	4	0	26 556
Sum anskaffede midler		300 036	320 151
Aktivitet som oppfyller formålet			
Kursinntekter		604 475	692 700
Sum aktivitet som oppfyller formålet		604 475	692 700
Aktivitet som skaper inntekter			
Standleie		12 170	32 000
Sum aktiviteter som skaper inntekter		12 170	32 000
Finansinntekter	2	10 156	10 252
Sum anskaffede midler		926 837	1 055 103
Forbrukte midler			
Kostnader til formålet			
Kurs og konferanser		490 576	299 525
Internasjonalt arbeid		34 819	34 149
Faglig arbeid		201 643	255 880
Sum kostnader til formålet	2, 3, 6	727 037	589 555
Administrasjonskostnader	2, 3, 6	40 266	40 046
Sum forbrukte midler	2	767 304	629 601
Årets aktivitetsresultat		159 533	425 502
Overføringer til formålskapital (egenkapitalen)			
Avsatt til/fra fri formålskapital		159 533	425 502
Sum overføringer	5	159 533	425 502

Balanse

Den Norske Patologforening

Eiendeler	Note	2017	2016
Varige driftsmidler			
Omløpsmidler			
Bankinnskudd		2 528 664	2 327 423
Sum omløpsmidler		<u>2 528 664</u>	<u>2 327 423</u>
Sum eiendeler		<u>2 528 664</u>	<u>2 327 423</u>
Formålskapital og gjeld			
Formålskapital			
Fri formålskapital	5	2 461 456	2 301 923
Sum opptjent formålskapital		<u>2 461 456</u>	<u>2 301 923</u>
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		55 314	6 550
Skyldig offentlige avgifter		8 446	18 951
Annen kortsiktig gjeld	7	3 449	0
Sum kortsiktig gjeld		<u>67 208</u>	<u>25 501</u>
Sum formålskapital og gjeld		<u>2 528 664</u>	<u>2 327 423</u>

Bergen, 07.03.2018
Styret i Den Norske Patologforening

Ying Chen
styreleder

Rolf Bruun Bie
styremedlem

Ingvild K. Lobmaier
kasserer

Elisabeth Wik
styremedlem

Målfrid Mangrud
styremedlem

Ingerid Lott
styremedlem

Den Norske Patologforening
NOTER PR. 31.12.2017.

Note 1 - Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med God regnskapsskikk for ideelle organisasjoner (NRS F) og består av følgende:

- Aktivitetsregnskap
- Balanse
- Noter

Foreningen er ikke skattepliktig for sin virksomhet, jfr. Skatteovens §2-32.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, med fradrag for planmessige avskrivninger. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen et år etter balansedagen. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene.

Inntekter

Kontingenter inntektsføres i den perioden medlemskapet gjelder.
Videre inntektsføres tilskudd til den periode de er bevilget til.

Note 2 - Kostnader etter art

Forbrukte midler	2017	2016
<i>Formålskostnader</i>		
<i>Kurs og konferanse</i>		
Møte- og kurskostnader	376 989	230 524
Reisekostnader	74 231	58 364
Gaver	4 318	8 537
Profileringsartikler	35 038	
Foreleser		2 100
Sum kurs og konferanser	490 576	299 525
<i>Internasjonalt arbeid</i>		
Kontingenter	22 781	34 149
Reisekostnader	12 038	0
Sum internasjonalt arbeid	34 819	34 149
<i>Faglig arbeid</i>		
Reisekostnader	76 508	45 247
Utdelte stipender	11 819	28 242
Honorarer	59 900	134 400
Arbeidsgiveravgift	8 446	18 950
Møtekostnader	14 970	29 041
Støtte til nyforening	30 000	0
Sum faglig arbeid	201 643	255 880
Sum kostnader til formålet	727 037	589 555
<i>Administrasjonskostnader</i>		
Revisjonshonorar	13 445	13 281
Regnskapshonorar	26 083	25 075
Kostnadsført datautstyr	0	0
Bankgebyrer	640	1 278
Porto, kontorrekv.	-1	197
Forsikringspremie	39	0
Diverse	61	215
Sum administrasjonskostnader	40 266	40 046
Sum forbrukte midler	767 304	629 601
Finansinntekter	10 156	10 252

I aktivitetsregnskapet er inntekter og kostnader i den grad det er mulig fordelt på aktivitet. Det omfatter også finanspostene. Forbrukte midler består av sum driftskostnader og eventuelle finanskostnader.

Den Norske Patologforening
NOTER PR. 31.12.2017.

Note 3 - Administrasjons- og formålsprosent

Formålsprosent og administrasjonsprosent beregnes som midler anvendt henholdsvis til formålet og til administrasjon i forhold til sum forbrukte midler.

	2017	2016
Formålsprosent	95 %	94 %
Administrasjonsprosent	5 %	6 %

Note 4 - Tilskudd

	2017	2016
Kontingentmidler DNLF	299 736	293 295
Medlemsinntekter	300	300
Sum	300 036	293 595

Den Norske Legeforening innkrever de ordinære kontingentene.

Note 5 - Formålskapital

	2017	2016
Formålskapital pr. 01.01.	2 301 923	1 876 421
Årets aktivitetresultat	159 533	425 502
Formålskapital pr. 31.12.	2 461 456	2 301 923

Note 6 - Personalkostnader, ytelser til ledelsen og revisor

Foreningen har ingen ansatte, og det er ikke utbetalt honorarer til styret.
Foreningen er ikke pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon.

Godgjørrelser	2017	2016
Honorarer	10 000	16 000
Stipend/priser	49 900	118 400
Reisestipend	11 819	28 242
Sum	71 719	162 642

Det er i 2017 kostnadsført honorar til revisor med kr 13 445 inkl. mva, dette gjelder i sin helhet ordinær revisjon for regnskapsåret 2016.

Note 7 - Annen påløpt kostnad

	2017	2016
Reiseregninger	3 449	0
Sum	3 449	0

Utbetalt 2018

7. REFERAT FRA ÅRSMØTET DNP 2017

REFERAT FRA ÅRSMØTE DEN NORSKE PATOLOGFORENING

22. mars 2017 kl 14:30 – 18:00.
Radisson Blu Hotell, Tromsø

(Utkast som skal godkjennes på årsmøtet 2018)

01/17. Godkjenning av innkalling og dagsorden

Vedtak: Årsmøtet godkjenner innkalling og dagsorden.

02/17. Valg av møteleder og referent

Vedtak: Ying Chen er møteleder og Ingrid Lott er referent.

Rolf Bruun Bie er tellekorps. 59 deltakende på årsmøtet.

03/17. Godkjenning av referat fra Årsmøtet 2016

Vedtak: Årsmøtet godkjenner referat fra Årsmøtet 2016.

04/17. Gjennomgang av Årsrapport 2016 og Strategiplan 2016-2018

Styrets leder, Ying Chen gjennomgikk DNPs aktivitet og årsrapport for 2016. Strategiplan 2016-2018 ble presentert.

Det er stadig økning i aktivitet. Antall biopsier og glass per remisse og antall spesialundersøkelser er økende. Tidkrevende aktiviteter, som tverrfaglige møter, akkreditering, og krav om rapportering, er også økende. Det er behov for å utdanne flere patologer, som krever flere utdanningsstillinger.

Strategiplan inkluderer synliggjøring av patologifaget, sikre LIS-utdanning og etterutdanning, kvalitetssikring, styrking av forskning i patologi for å ivareta og styrke akademisk patologi, ta i bruk moderne teknologi, som molekylær

patologi og digital patologi, og et bedre finansieringssystem, som tar høyde for faktiske kostnader.

Årsmøtet minnes Sigvald B. Refsum, Brynjulv Øystese, og Per Brandtzæg, som er gått bort det siste året.

Vedtak: Årsmøtet godkjenner Årsrapport 2016.

05/17. Orienteringssaker

Oppdatering av Veileder for biopsibesvarelse av maligne svulster (Lott)

Lott orienterte om oppdateringer for veileder for biopsibesvarelser. Som vedtatt på faggruppeseminalet, skal det som kvalitetssikringstiltak jobbes mot å implementere nasjonal bruk av standardiserte diagnosemaler med årlige revideringer.

Implementering av persontilpasset medisin (Helsedirektoratet)

Anne Hafstad, prosjektdirektør i Helsedirektoratet, gjennomgikk prosjektplan for Nasjonal strategi for persontilpasset medisin 2017-2021.

Deltakere uttrykket positivitet og god nytteverdi av oppmøte fra Helsedirektoratet, som gav anledning til dialog. Det er bred enighet om viktigheten av kommunikasjon mellom Helsedirektoratet og fagfolk, samt direkte involvering av patologer og andre fagfolk i arbeidsgruppene.

Kvalitetsregistre (Kreftregisteret)

Siri Larønningen, spesialrådgiver i Kreftregisteret, orienterte om resultater fra årsrapportene, hvordan dette kan brukes i kvalitetssikringstiltak, samt de viktigste utfordringene tilknyttet rapportene. Viktigheten av et godt samarbeid mellom kreftregisteret og patologer ble vektlagt.

Norsk patologikodeverk (Mangrud)

Mangrud orienterte om arbeidet med oppdatering av SNOMED. Det nye kodeverket har fått navnet Norsk patologikodeverk (NORPAT). Samarbeidet med Helsedirektoratet er overført til det nye Direktoratet for e-helse. Arbeidet er i slutfasen og anslått publisering av NORPAT er i løpet av andre kvartal 2017.

Norsk laboratoriekodeverk (Leh)

Direktoratet for e-helse eier og forvalter NLK som har som mandat å; "Gi råd til direktoratet vedrørende laboratoriefaglige og /eller medisinske faglige problemstillinger i de spesifikke fagområder som kodeverket omfatter. Fagrådet vil bli forelagt problemstillinger fra direktoratet, og kan også selv ta initiativ til

å definere problemstillinger på vegne av helsesektoren. Fagrådet har ikke besluttende myndighet, men skal gi råd om laboratoriefaglige spørsmål.»

2016 ble det etablert et fagråd med en representant for hvert av de 6 laboratoriefagene. Hvert fagrådsmedlem har en referansegruppe fra sitt fagfelt. Medlemmene til referansegruppene oppnevnes av RHFene, FHI og private aktører.

Leh orienterte om referansegruppens arbeid hittil. Gruppen har foreslått flere nye koder for undersøkelser som eksterne rekvirenter kan bestille. Gruppen har også diskutert et potensielt omfattende og differensiert analysekodeverk innen patologi, men venter fortsatt på mer detaljert informasjon om Helsedirektoratets nye finansieringsmodell.

Salen uttrykket viktigheten av at innspill fra det fagmedisinske miljøet må gå gjennom legeföreningen. Det er uheldig at helsedirektoratet og helseforetakene forbigår de fagmedisinske miljøene ved innhenting av representanter til referansegruppene.

Patologidagen 2017 (Alfsen/Chen)

Alfsen orienterte om den internasjonale patologidagen, onsdag 15. november 2017. Det er fjerde året patologidagen arrangeres, og ble første gang markert av The Royal College of Pathologists, som «a celebration of pathology, the science behind the diagnosis of disease, and the remarkable work of pathologists, through a programme of nationwide activities aimed at people of all ages». DNP oppfordrer alle patologer til å bidra med lokale arrangementer, avisinnlegg, eller annet. Styret planlegger bl.a. å bidra med stand i Oslo sentrum, utarbeide brosjyremateriell og lignende til utdeling blant medlemmer og publikum.

LIS-forum (Wik)

DNP har i 2016 diskutert opprettelse av et LIS-forum, som en del av DNP. Forumet ville formalisere et patologi-LIS nettverk, som skulle arbeide for å fremme tiltak som kunne øke deres engasjement innen spesialistutdanning, fagutvikling og forskning, og med mulighet for å samle innspill i ulike saker fra LISer. En ønsket representanter fra hvert regionale helseforetak og ta hensyn til både universitetssykehus og lokale sykehus. Faggruppeseminalet (2016) støttet opprettelse av et slikt forum. Saken var planlagt å skulle legges frem for Årsmøtet 2017 for godkjenning.

DNLf har nylig sendt på intern høring et forslag om opprettelse av fagutvalg for LIS i de fagmedisinske foreningene. Intensjonen bak fagutvalget synes å være i tråd med det styret i DNP har foreslått for et LIS-forum. DNP avventer derfor retningslinjer vedr dette før opprettelse av LIS-forum i DNP.

Vedtak: Årsmøtet tar de fremlagte saker til orientering.

06/17. Nasjonal digitalpatologi (Sviland)

Sviland orienterte om Konseptstudie IKT. Nasjonal IKT HF er prosjekteier. Digital patologi gir nye muligheter innenfor bildeanalyse og mønstergjenkjenning og forenkler og forbedrer samhandling og utnyttelse av høyspesialisert kompetanse. Alle fire helseregioner er i gang med utredninger om innføring av digital patologi på et regionalt nivå. Dette konseptstudie er et nasjonalt forprosjekt. Prosjektgruppen består av erfarne patologer, leger i spesialisering, biofysiker, bioingeniører, IT personale, arkitekter og advokater.

Alle fire helseforetak er representert i prosjektgruppen og i prosjektstyret. Forprosjektet skal i utgangspunktet belyse alle områder innenfor digital patologi, og skal deretter bestemme hvilke deler som skal omfattes av en felles nasjonal satsning. Det overordnede målet for forprosjektet er å ta i bruk digital patologi for å oppnå:

- Bedre patologservice (rett svar til rett tid) ved å utnytte ressursene i patologimiljøene bedre (rett biopsi til rett patolog)*
- Forbedret samhandling mellom patologiavdelingene og laboratoriene og andre fagmiljøer i sykehuset*
- Felles løsninger og tjenester som fremmer kvalitet, og særlig standardisering*
- Å kunne møte fremtidens behov for økt bruk av patologitjenester (økt befolkning i kombinasjon med at flere lever lengre med kreft og andre sykdommer).*

Prosjektet har fokus på et nasjonalt målbilde og på å lage en beskrivelse av en optimal løsning for patologi på et nasjonalt nivå. Ferdig rapport skal leveres i juni 2017

Vedtak: Årsmøtet tar den fremlagte planen til orientering.

07/17. Forskningsutvalget (Wik)

DNP sitt forskningsstipend har i prinsipp vært et reisestøttefond for patologer i Norge. Ved at DNP ønsker å styrke akademisk patologi og arbeid med forskning, kvalitetssikring og utvikling i Norge, foreslår styret i DNP, med støtte fra Forskningsutvalget, å endre DNP sitt forskningsstipend til Fond for forskning, kvalitetssikring og utviklingsarbeid (DNP FOU-fond). Videre orienterte Wik om foreslåtte retningslinjer for tildeling fra FOU-fondet.

Vedtak: Årsmøtet godkjenner den fremlagte planen og retningslinjer for FOU-fond.

08/17. Kvalitetssikring (Mangrud)

Kvalitetsutvalget består av Vidar Isaksen, Henrik S. Pettersen, Sven Håland, Ulla Randen, og Ok Målfrid Mangrud.

Mangrud orienterte om ønsket hovedsatsingsområde for kvalitetssikringsarbeid fremover.

Flere avdelinger har de senere årene akkreditert metodikk og/eller diagnostikk. Økende krav til systematisk kvalitetsarbeid og akkreditering er ressurskrevende, men har også åpnet muligheter innen kvalitetssikring (f.eks. formalisert samarbeid og ringtesting mellom avdelinger).

Rapportering til nasjonale registre, inkludert Kreftregisteret, stiller også krav til standardisering av diagnoseavgivelse. En felles nasjonal standard for diagnoseavgivelse kan også lette arbeidet med elektronisk overføring av data.

I DNPs kreftstrategi-dokument fra 2014 trekkes bruk av standardiserte diagnostisk maler for besvarelse av kreftdiagnoser etter «Veileder i biopsibesvarelse av maligne svulster» frem som ledd i arbeidet med å sikre kvalitetssikret informasjon om kreftdiagnose til pasienten og sikre gode pasientforløp.

Det bør legges til rette for elektronisk overføring til Kreftregisteret, og patologidiagnosene må kvalitetssikres. Biobankvirksomhet bør gjennomgås for å sikre at ikke materialet forringes og kan brukes også i morgendagens kreftforskning.

KU ba om Årsmøtets støtte til å styrke oppdateringsarbeidet med DNPs «Veileder i biopsibesvarelse av maligne svulster» og videre arbeide for å komme frem til nasjonale retningslinjer og bruk av standardiserte diagnosemaler.

Vedtak: Årsmøtet godkjenner de fremlagte planene.

09/17. Kurs og utdanningsutvalget (KUU) og Læringsmål (Lobmaier /Lilleng)

I 2016 ble det avholdt 9 kurs. Lobmaier orienterte om revidert kursplan 2017-2021.

Lilleng orienterte om arbeidet med, og oppdateringene i, læringsmål for ny spesialistutdanning.

Vedtak: Årsmøtet godkjenner de fremlagte kursplanene og læringsmål.

10/17. Norsk Forening for Molekylærpatologi (Russnes/Chen)

Russnes orienterte om foreslått opprettelse av Norsk forening for Molekylærpatologi (NFM), som underforening av Den norske patologforening (DNP)

Molekylærpatologi er blitt et fagfelt hvor kunnskap og teknologisk utvikling raskt endres. Det er et tverrfaglig fagfelt med patologer, molekylærbiologer, og ingeniører. Metodene begynner også å kreve mer avansert dataanalyse og databehandling slik at behovet for bioinformatikere og IT-personell begynner å bli gjeldende for de fleste laboratoriene.

Våren 2016 tok faggruppen for molekylærpatologi i DNP initiativ til et møte for alle som var involvert i molekylær patologi. Mer enn 80 personer møtte opp. De fleste sykehusene med patologiavdeling var tilstede. En spørreundersøkelse i etterkant viste at det er ønskelig med en formell organisering for miljøene i Norge. Noen av hovedargumentene er:

- *Utveksling av erfaringer, protokoller, kunnskap*
- *Samarbeid ang. kvalitetssikring*
- *Samarbeid om metodevalg, takster*
- *Fordeling av aktivitet/metoder/analyser*
- *Samarbeid med tilsvarende miljø i utlandet*

Fagområdet er tett knyttet til patologi og søkes derfor inn som en undergruppe av Den norske patologforeningen.

Vedtak: Årsmøtet godkjenner å opprette Norsk Forening for Molekylærpatologi under DNP.

11/17. Økonomi: Regnskap 2016 og budsjett 2017 (Lobmaier)

Kasserer orienterte om regnskap og budsjett. Den økonomiske situasjonen i DNP er fremdeles god med et overskudd på 425 502 kr i 2016. Det meste av overskuddet skyldes kursinntekter.

Ved kurs der man ikke benytter legeforeningen som regnskapsansvarlig er det viktig med detaljert budsjettering, da dette vil lette jobben til kasserer ved regnskapsføring og beregning av utbetalinger. Det er god inntekt for DNP når kurs arrangeres i sykehusets lokaler.

Vedtak: Årsmøtet godkjenner regnskap 2016 og budsjett 2017.

12/17. Æresmedlem (Bie)

Bie presenterte årets æresmedlem.

Vedtak: Årsmøtet slutter seg til Styrets forslag og utnevner Professor Dr. Med. Jan Vincents Johannessen til æresmedlem i DNP ved akklamasjon.

13/17. Årsmøtet 2018 (Bergen)

Haukeland Universitetssykehus orienterte. Neste årsmøte er 8.-9. Mars og 7. Mars er det årsmøtekurs, tema forskning i patologi.

08.05.17

8. VEDTEKTER OG RETNINGSLINJER

8.1 Vedtekter for DNP

Informasjon om *Vedtekter for DNP* finner man ved å følge linken nedenfor:

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/Om-oss/Vedtekter--Retningslinjer-/vedtekter-for-den-norske-patologforening-fra-112007/>

8.2 Vedtekter for NFKC

Informasjon om *Vedtekter for NFKC* finner man ved å følge linken nedenfor:

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/Norsk-Forening-for-Klinisk-Cytologi-NFKC/Organisasjon/Vedtekter-for-NFKC/>

8.3 Vedtekter for NFMP

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/Om-oss/Vedtekter--Retningslinjer-/Norsk-forening-for-molekylarpatologi->

[NFMP/](#)

8.4 Arbeidsbelastningsnormer i patologi

Informasjon om *Arbeidsbelastningsnormer i patologi* finner man ved å følge linken nedenfor:

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/DNP-stoff/Horinger-og-Rapporter/1996/kapasitet-arbeidsbelastning-og-lonnsforhold-i-patologi/>

8.5 Mandater for utvalg og grupper

Informasjon om *Mandater for utvalg og grupper* finner man ved å følge linken nedenfor:

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/Om-oss/Vedtekter--Retningslinjer-/mandat-og-retningslinjer-for-utvalg-mm/>

8.6 Statutter for DNP's forskningsstipend

Informasjon om *Statutter for DNP's forskningsstipend* finner man ved å følge linken nedenfor:

<http://legeforeningen.no/fagmed/den-norske-patologforening/forskning/patologforeningens-reisestipend-retningslinjer1/>

8.7 Statutter for DNP's årsmøtepriser

Informasjon om *Statutter for DNP's årsmøtepriser* finner man ved å følge linken nedenfor:

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/Forskning/Patologforeningens-forskningspris/>

8.8 Retningslinjer for aktivitetstall til årsrapport DNP

Informasjon om *Retningslinjer for aktivitetstall til Årsrapport DNP* finner man ved å følge linken nedenfor:

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/Om-oss/Vedtekter--Retningslinjer-/>

8.9 Retningslinjer for refusjon av utgifter

Informasjon om *Retningslinjer for refusjon av utgifter* finner man ved å følge linken nedenfor:

<http://legeforeningen.no/fagmed/den-norske-patologforening/om-oss/vedtekter--retningslinjer-/retningslinjer-for-refusjon-av-utgifter-i-forbindelse-med-moterreiser-som-tillitsvalgt-/>

8.10 Retningslinjer for æresmedlemskap

Informasjon om *Retningslinjer for æresmedlemskap* finner man ved å følge linken nedenfor:

<http://legeforeningen.no/Fagmed/Den-norske-patologforening/Om-oss/Vedtekter--Retningslinjer-/>